

Rolnummer 788
Arrest nr. 82/95 van 14 december 1995

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 38 van de wet van 27 juli 1971 op de financiering en de controle van de universitaire instellingen, gesteld door het Hof van Cassatie.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en L. De Grève, en de rechters H. Boel, L. François, G. De Baets, H. Coremans en R. Henneuse, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag*

Bij arrest van 3 november 1994 in zake de « Université catholique de Louvain » tegen de Belgische Staat en de Franse Gemeenschap heeft het Hof van Cassatie volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 38 van de wet van 27 juli 1971 op de financiering en de controle van de universitaire instellingen de artikelen 10, 11 en 24 (6, 6bis en 17 oud) van de Grondwet, in zoverre de erin bedoelde toelage ten gunste van de opgegeven vrije universitaire instellingen wordt aangewend voor de dienst der pensioenen van de leden van het onderwijzend personeel van die instellingen, die vóór 1 juli 1971 in ruste zijn gesteld, met uitsluiting van de dienst der overlevingsrenten, terwijl, voor de Rijksuniversiteiten, de Staat die overlevingspensioenen voor zijn rekening neemt ? »

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

Bij het Hof van Cassatie is een voorziening ingesteld tegen een arrest van het Hof van Beroep te Brussel van 14 december 1992; dat arrest, waarbij de beslissing wordt bekrachtigd die in eerste aanleg werd genomen, wijst het hoger beroep van de « Université catholique de Louvain » af waarbij die van de Belgische Staat de terugbetaling vorderde van een bedrag van 384.392.234 frank dat door haar als overlevingspensioenen en wezenrenten is betaald voor de leden van haar personeel die vóór 1 juli 1971 op rust waren gesteld of overleden waren.

Artikel 38 van de wet van 27 juli 1971 bepaalt immers dat jaarlijks aan de vrije universiteiten, met name de « Université catholique de Louvain », een toelage wordt toegekend « welke uitsluitend wordt aangewend voor de dienst der pensioenen van de leden van het onderwijzend personeel van deze inrichtingen, die vóór 1 juli 1971 op rust zijn gesteld ».

Het Hof van Cassatie, dat de interpretatie in aanmerking neemt volgens welke de bij het voormelde artikel 38 beoogde toelage geen betrekking heeft op de dienst van de overlevingspensioenen, stelt het Hof, in antwoord op een middel, de vraag of het verschil in behandeling dat aldus in het leven zou zijn geroepen tussen, enerzijds, de vrije universiteiten en, anderzijds, de rijksuniversiteiten voor het personeel waarvan de Staat de overlevingspensioenen voor zijn rekening neemt, in overeenstemming is met de artikelen 10, 11 en 24 van de Grondwet.

III. *De rechtspleging voor het Hof*

De expeditie van de verwijzingsbeslissing is op 22 november 1994 ter griffie ingekomen.

Bij beschikking van dezelfde dag heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 21 december 1994 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 24 december 1994.

Bij beschikking van 24 januari 1995 heeft het Hof de zetel aangevuld met rechter R. Henneuse, gelet op de inruststelling van een Franstalige rechter van de zetel.

Memories zijn ingediend door :

- de Katholieke Universiteit Leuven, Oude Markt 13, 3000 Leuven, bij op 20 januari 1995 ter post aangetekende brief;
- de « Université catholique de Louvain », place de l'Université 1, 1348 Louvain-la-Neuve, bij op 3 februari 1995 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 3 februari 1995 ter post aangetekende brief;
- de Franse Gemeenschapsregering, Surllet de Chokierplein 15-17, 1000 Brussel, bij op 3 februari 1995 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 15 maart 1995 ter post aangetekende brieven.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- de Katholieke Universiteit Leuven, bij op 12 april 1995 ter post aangetekende brief;
- de « Université catholique de Louvain », bij op 13 april 1995 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, bij op 14 april 1995 ter post aangetekende brief;
- de Franse Gemeenschapsregering, bij op 14 april 1995 ter post aangetekende brief.

Bij beschikking van 25 april 1995 heeft het Hof beslist dat rechter L.P. Suetens zich moet onthouden en vastgesteld dat hij als rechter-verslaggever door rechter H. Coremans wordt vervangen.

Bij beschikkingen van 27 april 1995 en 25 oktober 1995 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, respectievelijk verlengd tot 22 november 1995 en 22 mei 1996.

Bij beschikking van 6 juli 1995 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 28 september 1995 na :

- de partijen te hebben verzocht in een uiterlijk op 11 september 1995 in te dienen memorie waarvan zij binnen dezelfde termijn een afschrift aan de andere partijen laten toekomen, hun standpunt mee te delen over de vraag of de herziening van artikel 24 (vroeger artikel 17) van de Grondwet, dat op 1 januari 1989 in werking is getreden, een element kan uitmaken waarmee rekening dient te worden gehouden bij het beantwoorden van de door het Hof van Cassatie gestelde vraag;
- de « Université catholique de Louvain » bovendien te hebben verzocht aan het Hof binnen de voormelde termijn de verordening of de bepalingen mede te delen die de pensioenen van haar onderwijzend personeel op 1 januari 1971 regelen en waarnaar artikel 38, tweede lid, van de wet van 27 juli 1971 verwijst.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 7 juli 1995 ter post aangetekende brieven.

Aanvullende memories zijn ingediend door :

- de « Université catholique de Louvain », bij op 6 september 1995 ter post aangetekende brief;
- de Katholieke Universiteit Leuven, bij op 8 september 1995 ter post aangetekende brief;
- de Franse Gemeenschapsregering, bij op 8 september 1995 ter post aangetekende brief;

- de Ministerraad, bij op 11 september 1995 ter post aangetekende brief.

Op de openbare terechtzitting van 28 september 1995 :

- zijn verschenen :

. Mr. D. Lagasse en Mr. R. Van Lint, advocaten bij de balie te Brussel, voor de « Université catholique de Louvain »;

. Mr. L. De Gryse, advocaat bij het Hof van Cassatie, voor de Katholieke Universiteit Leuven;

. Mr. Ph. Gérard, advocaat bij het Hof van Cassatie, voor de Franse Gemeenschapsregering;

. Mr. J. Oosterbosch, advocaat bij de balie te Brussel, *loco* Mr. C. Draps, advocaat bij het Hof van Cassatie, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers R. Henneuse en H. Coremans verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

Memorie van tussenkomst van de Katholieke Universiteit Leuven

A.1. De Katholieke Universiteit Leuven heeft belang om tussen te komen wegens het feit dat zij partij is in een procedure tegen de Belgische Staat en de Vlaamse Gemeenschap die analoog is met die welke tot de onderhavige prejudiciële vraag aanleiding gaf en die zeer waarschijnlijk tot een analoge prejudiciële vraag zal leiden.

Hoe dan ook zal de beslissing die door het Arbitragehof zal worden genomen rechtstreeks de Katholieke Universiteit Leuven in haar situatie raken.

Wat de interpretatie van artikel 38 van de wet van 27 juli 1971 betreft, wordt voorlopig verwezen naar de voor het Hof van Beroep te Brussel neergelegde aanvullende conclusies, onverminderd de latere indiening van een toelichtende memorie.

Memorie van de Ministerraad

A.2.1. De wet van 23 april 1949 en vervolgens die van 2 augustus 1960 kenden aan de universiteiten van Brussel en Leuven een jaarlijkse subsidie toe die respectievelijk drie vierde en vervolgens vijfenveertig procent bedroeg van de rust- en emeritaatspensioenen van het personeel van de rijksuniversiteiten en uitsluitend aangewend moest worden voor de betaling van de pensioenen van het personeel van de voormelde vrije universiteiten.

De wet van 27 juli 1971 had tot doel, voor de toekomst, de harmonisatie tot stand te brengen van de lasten die door de diverse universitaire instellingen inzake pensioenen worden gedragen.

Krachtens artikel 37 ervan wordt de dienst van de pensioenen van het academisch personeel van de vrije universiteiten dat in functie is op 1 juli 1971 voortaan verzorgd door de Staat, aangezien de wet van 30 juli 1879 betreffende het emeritaat erop van toepassing is verklaard. Krachtens datzelfde artikel wordt het vanaf dezelfde datum benoemde personeel onderworpen aan de wet van 21 juli 1844 op de burgerlijke en kerkelijke pensioenen. Voor die twee categorieën van personeel bepaalt artikel 37, punt 6, dat de Koning de verplichtingen zal vaststellen die ten laste zullen worden gelegd van de vrije universiteiten, als tegenprestatie voor de door de Staat aangegane verbintenissen.

Artikel 38, van zijn kant, is van toepassing op het op 1 juli 1971 reeds gepensioneerd onderwijzend personeel.

Ten slotte werd het voormelde artikel 37 vervangen door artikel 16 van het koninklijk besluit nr. 23 van 27 november 1978, dat de vrije universitaire instellingen ontheft van elke verplichting inzake rust- en overlevingspensioenen, en met name de mogelijkheid opheft dat de Koning de te hunnen laste te leggen tegenprestatie vaststelt van de door de Staat aangegane verbintenissen.

A.2.2. Het ontbreken, in artikel 38, van een lid waarin voorzien wordt in de storting door de vrije instellingen van de wiskundige reserves die voor de pensioenen waren aangelegd is verantwoord gezien het mechanisme van subsidie waarop artikel 38, anders dan artikel 37, een beroep doet. Bovendien werd het principe van de storting van de reserves betreffende de pensioenen van het onderwijzend personeel dat in functie is of benoemd werd na 1 juli 1971 opgeheven bij het voormelde koninklijk besluit van 27 november 1978, zodat de vrije instellingen in het bezit bleven van die reserves.

Bijgevolg moeten de vrije universitaire instellingen welis waar de financiële last dragen van de pensioenen van de rechtverkrijgenden van de leden van hun onderwijzend personeel die vóór 1 juli 1971 in ruste waren gesteld, maar zijn zij in het bezit gebleven van de fondsen die waren gevormd door de bijdragen en inhoudingen voor de dienst van die pensioenen alsmede de wiskundige reserves betreffende de pensioenen die zij niet meer voor hun rekening nemen.

A.2.3. Artikel 38 van de wet van 27 juli 1971 voert ten aanzien van de onderwijsinstellingen geen bij artikel 24 van de Grondwet verboden discriminatie in.

Die bepaling heeft tot doel een overgangsstelsel tot stand te brengen in het kader van de wetgeving houdende organisatie van de gelijke behandeling van de rijksuniversiteiten en de vrije universiteiten, wat de pensioenen betreft van de leden van het onderwijzend personeel die vóór 1 juli 1971 in ruste zijn gesteld of van hun rechtverkrijgenden; zowel uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 1971 als uit de memorie van toelichting van het koninklijk besluit nr. 23 van 27 november 1978 blijkt dat diverse karakteristieken in overweging werden genomen.

Aldus hadden de leden van het onderwijzend personeel van de rijksuniversiteiten de hoedanigheid van leden van het rijkspersoneel, en hun pensioenen alsmede die van hun rechtverkrijgenden kwamen daarom ten laste van de Schatkist; omgekeerd waren de vrije universitaire instellingen, ook al vervulden zij een functionele openbare dienst, geen openbare diensten en kwamen de pensioenen van hun personeel en van hun rechtverkrijgenden ten laste van die instellingen.

Vervolgens waren de rijksuniversiteiten en de vrije universiteiten niet onderworpen aan dezelfde verplichtingen wat de aanwerving en de wedde van hun onderwijzend personeel betreft.

Ten slotte hadden sommige vrije instellingen reservefondsen aangelegd via bijdragen en inhoudingen op de wedden van hun personeel, welke fondsen niet bestonden in het kader van de rijksuniversiteiten.

Gezien die objectieve verschillen moest de wetgever bijzondere bepalingen aannemen om de financiering te regelen van de lasten voortvloeiend uit het verleden zodat een evenwicht tussen de universitaire instellingen werd behouden : immers, zonder dergelijke maatregelen zou de strikte gelijkheid van behandeling wat de tenlasteneming van de pensioenen betreft een duidelijk onevenwicht hebben doen ontstaan ten gunste van de vrije universitaire instellingen.

De aangenomen maatregel is bovendien niet onevenredig met de doelstellingen van de wetgever. Immers, de vrije universitaire instellingen, waaraan de voor de dienst van de pensioenen van heel hun personeel aangelegde reserves werden afgestaan, beschikten aldus over financiële middelen om de last te dekken van de pensioenen van de rechtverkrijgenden van een niet zeer aanzienlijke groep van het betrokken onderwijzend personeel.

Memorie van de Franse Gemeenschapsregering

A.3.1. Artikel 37 van de wet van 27 juli 1971 had tot doel een regeling te treffen voor de toekomst: het kent de leden van het onderwijzend personeel van de gesubsidieerde universiteiten die in functie zijn op 1 juli 1971 een recht op een pensioen toe dat volledig ten laste komt van de Staat door het stelsel van het emeritaat en van de pensioenen dat van kracht is voor het onderwijzend personeel van de rijksuniversiteiten tot hen uit te breiden; het beoogt zowel de rust- als de overlevingspensioenen.

Artikel 38 daarentegen heeft tot doel een regeling te treffen voor het verleden. Het kent de limitatief opgesomde universiteiten jaarlijkse subsidies toe, ten laste van de Staat, die uitsluitend aangewend worden voor de dienst der pensioenen van het onderwijzend personeel van die instellingen dat vóór 1 juli 1971 in ruste is gesteld; die subsidies zullen mettertijd vervallen vermits vanaf die datum de toekomstige pensioenen van het onderwijzend personeel integraal door de Staat (thans de Gemeenschap) ten laste worden genomen.

A.3.2. Het onderscheid dat door artikel 38 wordt gemaakt tussen de vrije universiteiten en de rijksuniversiteiten is verantwoord door het feit dat de vrije universiteiten in het bezit bleven van de door hen met het oog op de dienst van de vóór 1 juli 1971 openvallende overlevingsrenten aangelegde wiskundige reserves.

Memorie van de « Université catholique de Louvain »

A.4.1. De wet van 27 juli 1971 wijzigde de financiering van de Belgische universiteiten grondig; terwijl voordien de Staat de kosten droeg van zijn eigen instellingen en de vrije instellingen slechts een gedeelte toekende van wat de rijksuniversiteiten ontvingen om hun gewone uitgaven te dekken, voerde de wet van 1971 het principe in van de gelijke behandeling van beide.

A.4.2. Volgens het vroegere financieringsstelsel kende de Staat subsidies toe die de vrije universiteiten vrij gebruikten, naast de subsidies voor de pensioenen die uitsluitend moesten worden aangewend voor de dienst van de pensioenen van hun onderwijzend, wetenschappelijk en administratief personeel.

De unitaire universiteit van Leuven had een pensioenfonds gevormd dat gefinancierd werd uit drie verschillende bronnen: de toelagen van de Staat, inhoudingen van 6,5 pct. op de wedden van het onderwijzend personeel en eigen middelen; op 30 juni 1971 bedroegen de wiskundige reserves die afkomstig waren van de inhoudingen op de wedden van het onderwijzend personeel 92.726.606 frank, waarvan de « Université catholique de Louvain » de helft kreeg bij de splitsing van de universiteit.

A.4.3. De wet van 27 juli 1971 bracht een grondige wijziging aan in de financiering van de emeritaten en pensioenen van het personeel van de vrije universiteiten.

Voor het personeel dat in functie was op 1 juli 1971 en voor het personeel dat na die datum was benoemd, werd de subsidie vervangen door het rechtstreeks onderwerpen van dat personeel aan de wetgeving op de pensioenen van het personeel van de rijksuniversiteiten. Voor degene die vóór die datum was gepensioneerd, werd het vroegere stelsel gehandhaafd, onder voorbehoud van het feit dat het niet meer om een forfaitaire subsidie gaat, maar een subsidie die de werkelijke lasten dekt die door de vrije universiteiten voor de dienst van die pensioenen worden gedragen.

Als tegenprestatie voor de uitgavenstijging welke die wijzigingen voor de Staat inhielden, wordt in de parlementaire voorbereiding van de wet van 1971 aangegeven dat de wetgever de mogelijkheid wilde bieden dat naar de Staat de financiële reserves worden overgeheveld die door de vrije universiteiten waren aangelegd met de inhoudingen zowel op de wedden van hun personeel dat nog in functie was op 1 juli 1971 als op die van het personeel dat vóór die datum in ruste was gesteld; die mogelijkheid werd evenwel opgeheven bij het koninklijk besluit nr. 23 van 27 november 1978.

A.4.4. In zoverre artikel 38 aldus wordt geïnterpreteerd dat de toelage geen betrekking heeft op de overlevingspensioenen, roept het een ongrondwettige discriminatie tussen de rijksuniversiteiten en de vrije universiteiten in het leven.

Hoewel het onderscheid op een objectief criterium berust, kan het verschil dat tussen de twee types van universiteiten bestaat niet verantwoord worden dat uiteindelijk de vrije universiteiten, anders dan de rijksuniversiteiten, de overlevingspensioenen moeten dragen, terwijl de doelstelling van de wet erin bestond de gelijke behandeling in te voeren van de twee types van instellingen. Nergens uit de parlementaire voorbereiding blijkt trouwens de interpretatie volgens welke de in artikel 38 beoogde subsidie geen betrekking zou hebben op de overlevingspensioenen.

Overigens zouden, in die interpretatie, de gevolgen van artikel 38 voor de vrije universiteiten, inzonderheid voor de « Université catholique de Louvain », niet kunnen worden geacht in redelijkheid evenredig te zijn met het door de wetgever van 1971 nagestreefde gelijkheidsdoel. Immers, het verschil tussen de reserves op 1 juli 1974 (46.363.303 frank) en de op 31 december 1994 betaalde overlevingspensioenen (432.250.222 frank) bedraagt 385.886.919 frank : gesteld dat de wetgever van 1971 toen vermocht te geloven dat de wiskundige reserves zouden volstaan om de overlevingspensioenen te dekken, dan nog zijn de gevolgen van artikel 38 ten opzichte van dat doel zo onevenredig dat het door de artikelen 10, 11 en 24, § 4, van de Grondwet vastgelegde gelijkheidsbeginsel wordt geschonden.

A.4.5. Artikel 38 van de wet van 27 juli 1971, aldus geïnterpreteerd dat het niet de overlevingspensioenen beoogt, schendt de artikelen 10, 11 en 24 van de Grondwet; aldus geïnterpreteerd dat het die pensioenen niet uitsluit, schendt het de voormelde grondwetsbepalingen niet.

Memorie van de Katholieke Universiteit Leuven

A.5.1. De Katholieke Universiteit Leuven bevestigt de inhoud van haar memorie van tussenkomst en sluit zich aan bij de argumentatie van de « Université catholique de Louvain ».

A.5.2. De interpretatie van artikel 38 krachtens welke de toelage geen betrekking heeft op de overlevingspensioenen, schendt de principes van gelijkheid en niet-discriminatie; de bijkomende last die aldus door de Katholieke Universiteit Leuven wordt gedragen (326.798.850 frank van 1971 tot 1994), ten opzichte van de rijksuniversiteiten, steunt op geen enkel pertinent doel noch op enige redelijke verantwoording. Die bijkomende last is des te minder verantwoord daar, sinds de wet van 1971, de vrije universiteiten zelf aanzienlijke financiële lasten moeten dragen, zoals de werkgeversbijdragen voor groepsverzekeringen.

A.5.3. De wiskundige reserves waarnaar de Franse Gemeenschap en de Ministerraad verwijzen kunnen de discriminatie niet verantwoorden die voortvloeit uit artikel 38, geïnterpreteerd zoals hiervoor.

Enerzijds geeft, ook al werd het principe van de overheveling van die reserves geformuleerd in artikel 37 van de wet van 1971, de parlementaire voorbereiding aan dat het ook gold in het kader van artikel 38 van die wet; niets wijst erop dat de opheffing in 1978 van de mogelijkheid die reserves over te hevelen verantwoord werd door het feit dat de in artikel 38 vastgestelde overlevingspensioenen uitgesloten zouden zijn.

Anderzijds is het verschil tussen het bedrag van de reserves en dat van de overlevingspensioenen die eind 1994 werden uitbetaald - zijnde ongeveer 250.000.000 frank - van die aard dat het behoud van de reserves niet geacht kan worden in redelijkheid evenredig te zijn met de uitsluiting van de overlevingspensioenen in de subsidie waarin het in het geding zijnde artikel 38 voorziet.

Memorie van antwoord van de « Université catholique de Louvain »

A.6.1. Het doel van de wet van 27 juli 1971 bestond erin dat de Staat de werkelijke behoeften van de universiteiten zou dekken, geraamd op basis van een geheel van gemeenschappelijke normen, voor zover die universiteiten aan een gemeenschappelijk stelsel werden onderworpen; de wet voerde aldus het principe in van de gelijke behandeling van de vrije en de rijksuniversiteiten, dat eveneens toepasselijk is het kader van artikel 38 van de voormelde wet.

A.6.2. Uit de parlementaire voorbereiding van artikel 24 van de Grondwet en de desbetreffende rechtspraak van het Hof blijkt dat die grondwetsbepaling niet teruggebracht kan worden tot het behoud van de vroegere evenwichten, en met name die welke voortvloeiden uit de wet van 27 juli 1971.

A.6.3. De door de Ministerraad naar voren gebrachte eigen karakteristieken om het verschil in behandeling te verantwoorden dat door artikel 38 werd gemaakt tussen de rijksuniversiteiten en de vrije universiteiten, zijn irrelevant.

Het aangevoerde verschil in statuut tussen het personeel naargelang van het net waartoe het behoort, kan weliswaar een verschil verantwoorden in de modaliteiten van tenlasteneming van de pensioenen, maar geen verschil in de gedekte bedragen.

De vrije universiteiten zijn, anders dan de Ministerraad stelt, voortaan onderworpen aan dezelfde verplichtingen als de rijksuniversiteiten, precies als gevolg van de wet van 1971.

Wat de door de vrije universiteiten behouden wiskundige reserves betreft is het zo dat, enerzijds, zij er niet alle over beschikten, en, anderzijds, dat die reserves kennelijk onvoldoende waren om de tenlasteneming van de overlevingspensioenen te verzekeren. Hierin moet waarschijnlijk de verklaring van het koninklijk besluit nr. 23 van 27 november 1978 worden gezocht, dat elke mogelijkheid ophief om van de universiteiten een tegenprestatie te vorderen voor de door de Staat in 1971 inzake pensioenen aangegane verbintenissen.

A.6.4. De redenering van het Hof in zijn arrest nr. 38/94 van 10 mei 1994 is transponeerbaar naar de onderhavige zaak.

Het criterium van de wiskundige reserves komt erop neer dat in aanzienlijke mate de rijksuniversiteiten worden bevoordeeld ten opzichte van de vrije universiteiten, ongeacht het verloop van het aantal weduwen en wezen van die instellingen.

Overigens leidt het voormelde criterium ertoe dat, in de categorie van de vrije universiteiten, diegene worden bevoordeeld welke weinig of geen op 1 juli 1971 gepensioneerd personeel telden of waarvan de weduwen en

wezen kort na die datum zijn overleden; de min of meer voordelige situatie van beide groepen hangt van volkomen onzekere factoren af en houdt geen verband met het door de wetgever nagestreefde doel.

A.6.5. Bij wijze van dictum herhaalt de « Université catholique de Louvain » primair de bewoordingen van haar memorie; subsidiair schendt artikel 38 van de wet van 27 juli 1971, naargelang het aldus wordt geïnterpreteerd dat het van de subsidie uitsluit, of integendeel, in de subsidie insluit het verschil tussen de kosten van de overlevingspensioenen en de wiskundige reserves van de « Université catholique de Louvain » die op 1 juli 1971 waren aangelegd door de inhoudingen op de wedde van haar personeel, al dan niet, al naar het geval, de artikelen 10, 11 en 24 van de Grondwet.

Memorie van antwoord van de Franse Gemeenschapsregering

A.7.1. Krachtens artikel 87, § 1, van de wet van 6 januari 1989 en de desbetreffende rechtspraak van het Hof is de tussenkomst van de Katholieke Universiteit Leuven, slechts partij in een soortgelijke procedure als die welke aanleiding gaf tot de prejudiciële vraag, onontvankelijk.

A.7.2. Geen van de door de « Université catholique de Louvain » naar voren gebrachte gegevens maakt het mogelijk te concluderen tot een discriminatie in de zin van de artikelen 10, 11 en 24, § 4, van de Grondwet.

De bewering volgens welke artikel 38 van de wet van 27 juli 1971 de overlevingspensioenen insluit werd door het Hof van Cassatie niet in overweging genomen, wiens interpretatie, krachtens de autonomie van de rechterlijke macht, moet worden geëerbiedigd. Het Arbitragehof zou slechts een andere interpretatie kunnen ontwikkelen in de veronderstelling dat de voormelde de grondwettigheidstoets niet zou doorstaan.

Zoals geïnterpreteerd door het Hof van Cassatie blijkt de wet van 27 juli 1971 in overeenstemming met de Grondwet, omdat zij, wat de pensioenen betreft, een identieke situatie in het leven roept voor de toekomst en een vergelijkbare voor het verleden, ten aanzien van de diverse entiteiten.

De onevenredigheid die bestaat tussen de wiskundige reserves die de vrije universiteiten mochten behouden en de door hen betaalde last aan overlevingspensioenen, houdt geen verband met de wet van 1971 maar met factoren die er niets mee te maken hebben en waarop de wetgever geen vat heeft; zou de « Université catholique de Louvain » zich overigens hebben beklagd in geval van een positieve balans ? Wanneer zou, volgens haar stelling, de aangevoerde evenredigheid beginnen ?

Gezien de risico's waartoe de inoverwegingneming zou leiden van de feitelijke situatie die voortvloeit uit de toepassing van artikel 38 en gezien de moeilijkheid het ogenblik te bepalen, dat varieert in de tijd en afhankelijk is van omstandigheden die specifiek zijn voor elke instelling, vanaf wanneer een eventuele discriminatie zou bestaan, dient de grondwettigheid van artikel 38 te worden beoordeeld rekening houdend *in abstracto* met de draagwijdte ervan en de context waarin het destijds werd aangenomen.

Memorie van antwoord van de Ministerraad

A.8.1. Om de in A.7.1 vermelde redenen moet de tussenkomst van de Katholieke Universiteit Leuven onontvankelijk worden verklaard en haar proceduregeschriften uit de debatten worden geweerd.

A.8.2. Volgens de interpretatie die door de « Université catholique de Louvain » aan het in het geding zijnde artikel 38 wordt gegeven, had de wetgever, in de optiek van uniformisering van het statuut van de universiteiten, *tabula rasa* moeten maken met het verleden en geen rekening moeten houden met de totale beheersautonomie welke de universitaire instellingen hadden wat het vaststellen van hun personeelsformatie, het bedrag van de wedden en de organisatie van de pensioenfondsen betreft. Integendeel, de wetgever had de plicht die gegevens in aanmerking te nemen, en met name het feit dat de vrije instellingen inhoudingen hadden verricht op de wedden van hun personeel, bestemd voor de pensioenlast, en dus sommen hadden geïnd waarover de rijksuniversiteiten nooit hadden beschikt.

Wat de beweerde onevenredigheid betreft tussen de wiskundige reserves en de effectief uitbetaalde overlevingspensioenen geeft de « Université catholique de Louvain » geen verklaring ten aanzien van het bedrag van de genoemde wiskundige reserves, en zegt met name niet of de op de wedde van het personeel geïnde

bijdragen geen andere bestemming kregen dan die van de pensioenen.

De materiële onmogelijkheid om de op datum van 1 juli 1971 voor de dienst van de toekomstige pensioenen geïnde bedragen te reconstrueren, gezien het ontbreken van controle op de budgettaire bestemmingen van de vrije universitaire instellingen vóór 1971, verklaart de door de wetgever van 27 juli 1971 en van 27 november 1978 in aanmerking genomen oplossing en lag kennelijk ten grondslag aan de beslissing die bedragen aan de vrije universitaire instellingen af te staan.

Aanvullende memorie van de « Université catholique de Louvain »

A.9.1. Vooraf zij opgemerkt dat het verzoek tot terugbetaling waarop de procedure ten gronde betrekking heeft, in werkelijkheid verder strekt dan 31 december 1991, in zoverre de « Université catholique de Louvain » thans nog de last op zich dient te nemen van de overlevings- en wezenpensioenen voor de weduwen en wezen van de leden van het academisch personeel dat vóór 1 juli 1971 tot het emeritaat is toegelaten.

A.9.2. De herziening van het vroegere artikel 17 (thans artikel 24) van de Grondwet beantwoordde aan het streven om de grondbeginselen van het Schoolpact om te zetten in een rechtsnorm die door het Hof kan worden getoetst; die herziening vormt de nadere verduidelijking van de vroegere artikelen 6 en 6bis op het vlak van het onderwijs - met inbegrip van het universitair onderwijs, dat niet in het voormelde pact is opgenomen -, waarbij de Grondwetgever overigens de verschillende bevoegde overheden ertoe heeft willen brengen de gelijkheid in het onderwijs te versterken daar waar dat nog nodig was.

Op sommige bijzondere vlakken vormt artikel 24 niet enkel de nadere verduidelijking van de beginselen en regels die vroeger bestonden; wat de financiering van de universiteiten, en inzonderheid die van hun personeel, betreft, is het beginsel van de gelijkheid van de onderwijsnetten evenwel concreet verwezenlijkt bij de wet van 27 juli 1971, toen de wetgever wilde stellen dat de regels van gelijkheid en niet-discriminatie die in de (vroegere) artikelen 6 en 6bis van de Grondwet vervat zijn, ook op de universiteiten van toepassing waren. Wat de universiteiten betreft, was de herziening van artikel 17 (thans artikel 24) slechts de herbevestiging - in specifieke grondwettelijke termen - van het beginsel van de reeds bestaande gelijkheid van de universiteiten.

Aanvullende memorie van de Katholieke Universiteit Leuven

A.10. De herziening van het vroegere artikel 17 van de Grondwet, in 1988, houdt geenszins in dat het gelijkheidsbeginsel in het onderwijs niet van toepassing zou zijn geweest vóór die herziening. De basisidee van de gelijke behandeling van alle onderwijsinstellingen vindt men terug zowel in de parlementaire voorbereiding van de financieringswet van 27 juli 1971 als in het Schoolpact.

Artikel 24, § 4, bevestigt, versterkt en preciseert het reeds bestaande grondwettelijke beginsel van gelijkheid; het houdt een authentieke grondwettelijke interpretatie in wat het onderwijs betreft.

Daaruit volgt dat de inhoud van het gelijkheidsbeginsel bij de grondwetsherziening van 1988 niet substantieel is gewijzigd; er is geen aanleiding om de situatie van vóór 1 januari 1989 en die van erna anders te beoordelen.

Aanvullende memorie van de Franse Gemeenschapsregering

A.11. Uit het arrest van het Hof nr. 38/91 van 5 december 1991 blijkt dat het begrip « gelijkheid » in beginsel dezelfde inhoud heeft in (het vroegere) artikel 17, zoals herzien in 1988, als in (het vroegere) artikel 6 van de Grondwet.

Uit de rechtspraak van het Hof blijkt dat het Hof de overeenstemming met artikel 24 van de Grondwet op dezelfde manier toetst als de overeenstemming met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, zodat, voor de twee in aanmerking genomen periodes, het Hof zal moeten nagaan of de aangepaste of verschillende behandeling die bij artikel 38 van de wet van 27 juli 1971 op het vlak van de overlevingspensioenen is vastgesteld, wordt verantwoord door objectieve verschillen tussen de universiteiten die in dat artikel worden opgesomd en de rijksuniversiteiten.

Zowel de parlementaire voorbereiding als de huidige regels die op de twee types van universiteiten van toepassing zijn, getuigen van de talrijke objectieve verschillen die een dergelijke aangepaste behandeling verantwoorden; zo bestaan er nog steeds verschillen inzake de weigering van inschrijving van studenten, de modaliteiten ervan en het toezicht waaraan die weigering is onderworpen, alsmede inzake de rechtssituatie van het personeel van de universiteiten, die in het ene geval statutair is en in het andere geval contractueel.

Daaruit volgt dat er in 1971 geen aanleiding was om de vrije en de officiële universiteiten gelijk te stellen, evenmin als daartoe in 1995 aanleiding bestaat.

Aanvullende memorie van de Ministerraad

A.12. Bij de grondwetsherziening van 1988 is een nieuw artikel 17 (vroegere nummering) in de plaats gekomen van het oorspronkelijke artikel 17, dat voornamelijk tot doel had de vrijheid van onderwijs te waarborgen, doch dat niet het gelijkheidsbeginsel inzake onderwijs inhield.

De regel van gelijkheid en niet-discriminatie die is verankerd in de vroegere artikelen 6 en 6bis (thans 10 en 11) van de Grondwet wordt niet geschonden wanneer het door een norm in het leven geroepen verschil in behandeling objectief en redelijk kan worden verantwoord.

De schoolvrede wordt voortaan gewaarborgd door artikel 24 van de Grondwet, waarvan paragraaf 4, tweede zin, ook een aangepaste behandeling toestaat wanneer die wordt verantwoord door objectieve verschillen, waaronder de eigen karakteristieken van iedere inrichtende macht.

Aangezien bij artikel 38 van de wet van 27 juli 1971 onder de universitaire instellingen een behandeling wordt ingesteld die wordt verantwoord door objectieve verschillen tussen de universiteiten die in die bepaling zijn opgesomd en de rijksuniversiteiten, kan die bepaling evenmin de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schenden gedurende de periode van 1 juli 1971 tot 1 januari 1989 als artikel 24 voor de periode na 1 januari 1989.

- B -

Ten aanzien van het verzoek tot tussenkomst van de Katholieke Universiteit Leuven

B.1.1. Met een «memorie in tussenkomst» van 20 januari 1995 vraagt de Katholieke Universiteit Leuven tot de procedure te worden toegelaten; zij motiveert dat verzoek door het feit dat zij partij is in een procedure die voor het Hof van Cassatie hangende is en soortgelijk is met die welke tot de thans voorliggende prejudiciële vraag aanleiding heeft gegeven, dat in de voorziening in cassatie ook de schending van de (vroegere) artikelen 6, 6bis en 17 van de Grondwet wordt aangevoerd met verzoek daaromtrent aan het Hof een prejudiciële vraag te stellen en, ten slotte, dat de Katholieke Universiteit Leuven hoe dan ook in haar situatie zal worden geraakt door het arrest dat het Hof in deze zaak zal uitspreken.

B.1.2. Artikel 87, § 1, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof beperkt het recht om een memorie neer te leggen, in het in die paragraaf bedoelde geval, tot «ieder die van een belang doet blijken in de zaak voor de rechter die de verwijzing gelast»; daaruit volgt dat de enkele hoedanigheid van partij bij een procedure die analoog is met die welke bij het Hof prejudicieel aanhangig is, niet volstaat om te doen blijken van het belang om in een procedure betreffende een prejudiciële vraag tussen te komen.

Het door de Katholieke Universiteit Leuven geformuleerde verzoek tot tussenkomst is derhalve niet ontvankelijk; evenmin ontvankelijk is de memorie die door haar op 12 april 1995 is ingediend.

De prejudiciële vraag en de in het geding zijnde bepaling

B.2.1. De door het Hof van Cassatie gestelde prejudiciële vraag is als volgt geformuleerd :

« Schendt artikel 38 van de wet van 27 juli 1971 op de financiering en de controle van de universitaire instellingen de artikelen 10, 11 en 24 (6, 6bis en 17 oud) van de Grondwet, in zoverre de erin bedoelde toelage ten gunste van de opgegeven vrije universitaire instellingen wordt aangewend voor de dienst der pensioenen van de leden van het onderwijzend personeel van die instellingen, die vóór 1 juli 1971 in ruste zijn gesteld, met uitsluiting van de dienst der overlevingsrenten, terwijl, voor de Rijksuniversiteiten, de Staat die overlevingspensioenen voor zijn rekening neemt ? »

B.2.2. Artikel 38 van de wet van 27 juli 1971 op de financiering en de controle van de universitaire instellingen, opgenomen in titel II, hoofdstuk II - met als opschrift «Financiering van de emeritaten en pensioenen van het onderwijzend personeel» -, bepaalt :

« Met ingang van 1 juli 1971 wordt jaarlijks aan de 'Vrije Universiteit Brussel', aan de 'Université libre de Bruxelles', aan de 'Katholieke Universiteit te Leuven', aan de '« Université catholique de Louvain »', aan de 'Universitaire Faculteiten St.-Ignatius te Antwerpen', aan de 'Facultés universitaires St-Louis à Bruxelles - Universitaire Faculteiten St.-Aloysius te Brussel', aan de 'Faculté polytechnique de Mons', aan de 'Faculté universitaire catholique de Mons' en aan de 'Facultés universitaires Notre-Dame de la Paix à Namur', een toelage toegekend welke uitsluitend wordt aangewend voor de dienst der pensioenen van de leden van het onderwijzend personeel van deze inrichtingen, die vóór 1 juli 1971 op rust zijn gesteld.

De toelage is gelijk aan de financiële last welke werkelijk door elke inrichting voor de dienst der pensioenen wordt gedragen bij toepassing van haar reglement dat op 1 januari 1971 van kracht is.

De Koning stelt vast welke verantwoordingsstukken elke inrichting moet voorleggen voor de berekening van de toelage. Hij bepaalt de controlemodaliteiten. »

B.2.3. Artikel 38 van de wet van 27 juli 1971 wordt door de verwijzende rechter in die zin uitgelegd dat de aan de vrije universiteiten toegekende toelage niet de overlevingspensioenen omvat die worden betaald aan de rechthebbenden van het onderwijzend personeel dat vóór 1 juli 1971 in ruste is gesteld; aldus worden die vrije universiteiten anders behandeld dan de rijksuniversiteiten - thans gemeenschapsuniversiteiten -, waarvoor de Staat die overlevingspensioenen wel ten laste neemt. Het Hof wordt verzocht de grondwettigheid van dat verschil in behandeling na te gaan.

Ten aanzien van de referentienormen

B.3.1. Het Hof van Cassatie ondervraagt het Hof over de overeenstemming van artikel 38 met de artikelen 10, 11 en 24 (vroegere artikelen 6, 6bis en 17) van de Grondwet.

B.3.2. Het is in de eerste plaats ten aanzien van de grondwetsbepalingen die van kracht waren op het ogenblik waarop de voorgelegde normen worden aangenomen dat het Hof zijn toetsing uitvoert; derhalve dient het Hof de grondwettigheid van het in het geding zijnde artikel 38 te toetsen aan de vroegere artikelen 6, 6bis en 17 van de Grondwet.

Omdat de prejudiciële vraag tevens betrekking heeft op de toepassing van die normen vanaf 1 januari 1989, datum van inwerkingtreding van het herziene artikel 17 van de Grondwet (thans artikel 24), moet het Hof ook de overeenstemming van genoemd artikel 38 met artikel 24 van de Grondwet nagaan.

Ten gronde

Ten aanzien van de overeenstemming van artikel 38 met de artikelen 6, 6bis en 17 van de Grondwet tot 31 december 1988

B.4.1. Vóór de herziening van 15 juli 1988 bepaalde artikel 17 van de Grondwet :

« Het onderwijs is vrij; elke preventieve maatregel is verboden; de bestraffing van de misdrijven wordt alleen door de wet geregeld.

Het openbaar onderwijs, op staatskosten gegeven, wordt eveneens door de wet geregeld. »

De grondwetsbepalingen die ter zake van gelijkheid en niet-discriminatie tot 1 januari 1989 zonder uitzondering gelding hadden, waren de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet; om te antwoorden op de prejudiciële vraag, in zoverre zij betrekking heeft op de periode vóór 1 januari 1989, moet derhalve worden nagegaan of het verschil in behandeling dat volgens de verwijzende rechter door artikel 38 wordt gemaakt tussen de universiteiten van privaat initiatief, vrije universiteiten genoemd, en de rijksuniversiteiten, niet tot stand is gekomen met schending van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet.

B.4.2. De rijksuniversiteiten zijn organiek diensten naar publiek recht. De vrije universiteiten zijn rechtspersonen naar privaat recht die een taak van openbare dienst waarnemen.

De leden van het onderwijzend personeel van de rijksuniversiteiten bevinden zich in een statutair verband, dit is in een rechtspositieregeling die eenzijdig door de overheid is vastgesteld en op hen van toepassing wordt zodra zij bij wege van een eenzijdige beslissing van de overheid in de betrokken openbare dienst zijn aangesteld. De leden van het onderwijzend personeel van de vrije universiteiten, zelfs al wijkt sinds de wet van 27 juli 1971 hun rechtspositieregeling af van het

gemeenrechtelijke arbeidsovereenkomstenrecht, zijn steeds in een arbeidsverhouding naar privaat recht gebleven, die in een overeenkomst tussen de werknemer en de universiteit wordt vastgesteld.

Uit die wezenlijke verschillen volgt dat de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet voor de wetgever niet de verplichting inhielden voor de vrije universiteiten en hun personeel in dezelfde regels van financiering te voorzien als voor de rijksuniversiteiten en hun personeel. Toen de wetgever besliste, door de wet van 27 juli 1971 aan te nemen, de pensioenen van het onderwijzend personeel van de vrije universiteiten ten laste van de Staat te leggen, was hij grondwettelijk dus niet ertoe gehouden zulks te doen onder dezelfde voorwaarden en in een zelfde orde van grootte als die welke voor het onderwijzend personeel van de rijksuniversiteiten gelding hadden.

Met het aannemen van artikel 38 van de wet van 27 juli 1971, genterpreteerd zoals in B.2.3 aangegeven, heeft de wetgever de artikelen 6, 6bis en 17 van de Grondwet, zoals die tot 31 december 1988 van toepassing waren, niet geschonden.

Ten aanzien van de overeenstemming van artikel 38 met de artikelen 10, 11 en 24 van de Grondwet (vroegere artikelen 6, 6bis en 17) vanaf 1 januari 1989

B.5.1. Artikel 17 van de Grondwet, thans artikel 24, is herzien op 15 juli 1988 en in werking getreden op 1 januari 1989.

Sinds die herziening zijn de grondwettelijke voorschriften inzake onderwijs neergelegd in artikel 17 van de Grondwet, thans artikel 24, behalve die welke de respectieve bevoegdheden van de Staat en de gemeenschappen betreffen.

De gelijkheid inzake onderwijs wordt gewaarborgd door paragraaf 4 van dat artikel, die luidt :

« Alle leerlingen of studenten, ouders, personeelsleden en onderwijsinstellingen zijn gelijk voor de wet of het decreet. De wet en het decreet houden rekening met objectieve verschillen, waaronder de eigen karakteristieken van iedere inrichtende macht, die een aangepaste behandeling verantwoorden. »

B.5.2. De universiteiten zijn onderwijsinstellingen in de zin van de aangehaalde paragraaf 4. Zij

moeten derhalve alle op een gelijke manier worden behandeld, tenzij onderlinge objectieve verschillen een andere behandeling kunnen verantwoorden.

B.6.1. Artikel 38 van de wet van 27 juli 1971, onderwerp van de prejudiciële vraag, is opgenomen in titel II die op de financiering van de gewone uitgaven van de universiteiten betrekking heeft. Met artikel 37 vormt artikel 38, in genoemde titel II, het hoofdstuk II, met als opschrift, « Financiering van de emeritaten en pensioenen van het onderwijzend personeel ». Beide artikelen strekken ertoe de vrije universiteiten en de rijksuniversiteiten op voet van gelijkheid te brengen, wat de lasten en de voordelen betreft die op de emeritaten en pensioenen van het onderwijzend personeel betrekking hebben.

B.6.2. In hun essentie en rekening gehouden met het onderwerp van de prejudiciële vraag kunnen die artikelen als volgt worden samengevat :

Enerzijds verklaart artikel 37, in het voordeel van het onderwijzend personeel van de vrije universiteiten, de wet van 30 juli 1879 betreffende het emeritaat voor de leraren van het hoger onderwijs en de wet van 21 juli 1844 op de burgerlijke en kerkelijke pensioenen van toepassing, respectievelijk op het onderwijzend personeel dat in functie is op 1 juli 1971 en op het personeel dat na die datum is benoemd. Wat die personen betreft, neemt de Staat voortaan, in de plaats van de vrije universiteiten, hun rustpensioenen en de overlevingspensioenen van hun rechtverkrijgenden ten laste, zulks bij wege van rechtstreekse financiering door de Schatkist. Tegelijk bepaalde artikel 37, punt 6 : « De Koning bepaalt, bij een in Ministerraad overlegd besluit, de verplichtingen die ten laste van de in dit artikel bedoelde instellingen zullen gelegd worden als tegenprestaties voor de verbintenissen die door de Staat worden opgenomen in uitvoering van ditzelfde artikel. » Die verplichting, die nog geen uitvoering had gekregen, is opgeheven bij het koninklijk besluit nr. 23 van 27 november 1978.

Anderzijds neemt de Staat, krachtens artikel 38, bij wege van toelage, in de plaats van de universiteiten, vanaf 1 juli 1971 de financiële last op zich van de pensioenen van de leden van het onderwijzend personeel die in ruste zijn gesteld vóór dezelfde datum. De toelage is « gelijk aan de financiële last welke werkelijk door elke inrichting voor de dienst der pensioenen wordt gedragen bij toepassing van haar reglement dat op 1 januari 1971 van kracht is ». In tegenstelling tot de vroegere regeling waarbij, voor de vrije universiteiten van Brussel en Leuven, voor de subsidiëring van de

bedoelde last forfaitair in een bepaald percentage werd voorzien (wetten van 23 april 1949 en 2 augustus 1960), voorziet artikel 38 voortaan in de subsidiëring van de totaliteit van de werkelijke last.

B.7. In de interpretatie van de verwijzende rechter bestaat de ongelijke behandeling van de universiteiten erin dat de wet van 27 juli 1971 het dragen van de overlevingspensioenen van de rechthebbenden van de leden van het onderwijzend personeel die vóór 1 juli 1971 in ruste zijn gesteld, ten laste van de desbetreffende vrije universiteiten heeft gelaten.

B.8. Vooraf moet worden opgemerkt dat de kritiek op de regeling betrekking heeft op de last van de overlevingspensioenen toegekend op grond van een loopbaan die zich heeft voltrokken in een periode waarin de grondwettelijke vereisten betreffende de behandeling van de verschillende onderwijsstelsels niet waren wat ze door de herziening van artikel 17 van de Grondwet zijn geworden.

B.9. Vóór de wet van 27 juli 1971 kwamen de pensioenen van de leden van het onderwijzend personeel van de vrije universiteiten, alsmede van hun rechthebbenden, ten laste van die universiteiten, die, om die last te dragen, over diverse financieringsbronnen beschikten; onverminderd de in B.6.2 *in fine* bedoelde forfaitaire subsidies, voorzagen de vrije universiteiten daartoe in specifieke inhoudingen op de wedde van het personeel; die inhoudingen, die werden verricht tot de inwerkingtreding van de wet van 27 juli 1971, hadden dus niet alleen betrekking op de wedden van het personeel dat beoogd is in artikel 38 - personeel dat vóór 1 juli 1971 in ruste is gesteld - maar ook op de wedden van het personeel dat op die datum in functie was.

B.10.1. Het Hof merkt op dat tegenover de financiële last van de in B.7 bedoelde overlevingspensioenen staat dat de vrije universiteiten inzake de financiering van de emeritaten en de pensioenen van het onderwijzend personeel van de universiteiten, de beschikking hebben behouden over de reserves die, met toepassing van het pensioenreglement bedoeld in artikel 38, waren aangelegd tot financiering van de dienst der pensioenen van het onderwijzend personeel, waarvan slechts een deel bestemd was voor het financieren van de overlevingspensioenen van de rechthebbenden van de leden van het onderwijzend personeel.

B.10.2. De wetgever vermocht ervan uit te gaan dat de aldus door de vrije universiteiten

behouden gelden en de opbrengsten ervan, volstonden om de last van de overlevingspensioenen van de rechthebbenden van de vóór 1 juli 1971 in ruste gestelde leden van het onderwijzend personeel te dragen, te meer daar het ging om een verplichting die niet anders kon dan afnemen.

B.11. De « Université catholique de Louvain » voert aan dat de betrokken financieringsregeling, wat de gevolgen ervan betreft, onevenredig is ten aanzien van de beoogde gelijkstelling der universiteiten, vermits « de werkelijke last van de overlevingspensioenen hoegenaamd niet te vergelijken is met de reserves die vóór 1 juli 1971 zijn aangelegd ».

B.12. In de regeling van de financiering van de emeritaten en pensioenen van het onderwijzend personeel van de universiteiten, zoals die bij de wet van 27 juli 1971, gewijzigd bij het koninklijk besluit nr. 23 van 27 november 1978, in de artikelen 37 en 38 ervan is vastgesteld, merkt het Hof op dat de vrije universiteiten, benevens het behouden van de gelden vermeld in B.10, ontheven werden van de last van de rustpensioenen van de na 1 juli 1971 in ruste gestelde leden van het onderwijzend personeel, alsmede van de overlevingspensioenen van de rechthebbenden van die leden, voorts dat dezelfde vrije universiteiten gelden hebben kunnen behouden die tot 1 juli 1971 gestort en bestemd waren voor het financieren van de rust- en overlevingspensioenen waarvan de Staat de last op zich heeft genomen, en bovendien voordeel hebben gehaald uit de verhoging, ten belope van de totaliteit van de reële last, van de toelage voor de pensioenlast betreffende de vóór 1 juli 1971 in ruste gestelde leden van het onderwijzend personeel.

Door te kunnen beschikken over de gelden die met toepassing van hun pensioenreglement tot 1 juli 1971 gestort en bestemd waren voor het financieren van de pensioenen waarvan de Staat de last op zich heeft genomen, hebben de vrije universiteiten een voordeel behaald dat de rijksuniversiteiten niet hebben gehad.

B.13. Uit wat voorafgaat volgt dat bij de wet van 27 juli 1971, gewijzigd bij het koninklijk besluit nr. 23 van 27 november 1978, de vrije universiteiten, enerzijds, werden ontheven van het grootste gedeelte van de financiële lasten van de rust- en overlevingspensioenen van hun onderwijzend personeel en, anderzijds, dat zij de gelden en de opbrengsten ervan, die aan de dienst van die pensioenen moesten worden besteed, integraal hebben behouden. Daaruit volgt dat, ook voor de periode vanaf 1 januari 1989, het aan de beoordeling van het Hof voorgelegde verschil in behandeling niet zonder een redelijke verantwoording is; het is niet kennelijk onevenredig, noch ten

aanzien van de door de wetgever nagestreefde doelstelling van gelijkheid van de universiteiten, noch wat de gevolgen ervan betreft, rekening houdend met het geheel van de voordelen die aan de vrije universiteiten werden toegekend in de regeling van de financiering van de emeritaten en pensioenen van het onderwijzend personeel van de universiteiten zoals georganiseerd bij de wet van 27 juli 1971, gewijzigd bij het koninklijk besluit nr. 23 van 27 november 1978.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 38 van de wet van 27 juli 1971 op de financiering en de controle van de universitaire instellingen schendt niet de artikelen 10 en 11 (vroegere artikelen 6 en *6bis*) van de Grondwet, noch artikel 17 van de Grondwet zoals het luidde vóór 1 januari 1989, noch artikel 24 (vroeger artikel 17) van de Grondwet, in zoverre de erin bedoelde toelage ten gunste van de vermelde vrije universitaire instellingen wordt aangewend voor de dienst der pensioenen van de leden van het onderwijzend personeel van die instellingen, die vóór 1 juli 1971 in ruste zijn gesteld, met uitsluiting van de dienst der overlevingsrenten, terwijl, voor de rijksuniversiteiten, de Staat die overlevingspensioenen voor zijn rekening neemt.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 14 december 1995.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

M. Melchior